

Warszawa, 2011.03.28

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RYB-r-MB-993-6/11(1492)

Panie i Panowie Komendanci
Państwowej Straży Rybackiej
wg rozdzielnika

W nawiązaniu do pisma z dnia 25 lutego 2011 r., znak PSR-KW-606-17/17/11, w którym przedstawiono prośbę o wydanie opinii w kwestii uprawnienia strażników Państwowej Straży Rybackiej do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w znowelizowanej ustawie o rybactwie śródlądowym, pragnę przekazać następujące stanowisko w tej sprawie.

Państwowa Straż Rybacka powołana w 1985 r. na podstawie przepisów (art. 22 ust. 1) ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471, z późn. zm.), ma za zadanie efektywne zwalczanie kłusownictwa, nielegalnego połowu ryb, kontrolę wprowadzania ryb do obrotu handlowego oraz przestrzegania przepisów przez uprawnionych do rybactwa. Ze względu na specyfikę i długi okres prowadzonych przez Państwową Straż Rybacką działań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów o rybactwie śródlądowym jest jedyną tak wysoce wyspecjalizowaną służbą. Strażnicy Państwowej Straży Rybackiej posiadają również uprawnienia przysługujące innym wyspecjalizowanym służbom w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody oraz zwalczania kłusownictwa i szkodnictwa leśnego. W celu umożliwienia właściwego wykonywania nałożonych na Państwową Straż Rybacką obowiązków w art. 23 pkt 6 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym przyznano strażnikom Państwowej Straży Rybackiej kompetencje do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w tej ustawie.

Uwzględniając postulaty poprawy skuteczności ochrony ryb zgłaszane od wielu lat przez parlamentarzystów i organizacje społeczne, ustawą z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym (Dz. U. Nr 200, poz. 1322) wprowadzono szereg zmian do przepisów karnych. Przepisy karne zostały rozbudowane o system kar dodatkowych. Szczególne znaczenie nadano wychowawczej roli kary. Z tego powodu do katalogu kar dodatkowych dodano obowiązek podania orzeczenia o ukaraniu lub skazaniu do publicznej wiadomości. Wprowadzono także, jako środek karny, skierowanie sprawcy przez sąd na ponowny egzamin ze znajomości zasad ochrony ryb. Zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym przewidują w zakresie wszystkich wykroczeń wskazanych w ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym orzekanie przez sąd dodatkowych środków karnych za popełnienie tych wykroczeń.

W związku z wprowadzoną nowelizacją ustawy o rybactwie śródlądowym oraz nie ujęciem wykroczeń z ustawy o rybactwie śródlądowym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. Nr 14, poz. 68) powstała wątpliwość, czy jest możliwe nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia z ustawy o rybactwie śródlądowym. Przy wydawaniu przedmiotowego rozporządzenia wzięto pod uwagę, iż przepisy ustawy o rybactwie śródlądowym penalizując nielegalny połów ryb i raków, nakazują orzekanie przez sąd określonych środków karnych. Sytuacja ta wyniknęła z interpretacji art. 96 § 2 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (k.p.w.), wskazującej, iż nie wydaje się możliwe nakładanie grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia, za które należałoby orzec środek karny.

W powyższej kwestii należy jednakże uwzględnić istotne dla tego zagadnienia aspekty. Przede wszystkim, nowelizując ustawę o rybactwie śródlądowym i zmieniając przepisy karne, zachowano przepis art. 23 ust. 6 pozostawiając strażnikom Państwowej Straży Rybackiej uprawnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wszystkie wykroczenia określone w tej ustawie. Należy przy tym podkreślić, że w ustawie nie ma innych wykroczeń niż te, w przypadku których jest przewidziany obowiązek orzekania przez sąd środków karnych.

Ponadto, zgodnie z intencją ustawodawcy, przekazanie sprawy do sądu powodujące orzekanie środków karnych powinno następować tylko w tych przypadkach, w których nałożenie mandatu przez strażnika Państwowej Straży Rybackiej byłoby nieadekwatne do stopnia szkodliwości popełnionego czynu lub w przypadku odmowy przyjęcia mandatu karnego.

Zwracam uwagę, iż nakładanie grzywny w drodze mandatu karnego nie jest orzekaniem. Zatem strażnik Państwowej Straży Rybackiej ujawniając wykroczenie przewidziane w art. 27a i 27b ustawy o rybactwie śródlądowym, jako organ upoważniony i zobowiązany do ścigania wykroczeń, ma obowiązek zareagowania na wykroczenie, ale nie jest to równoznaczne z obowiązkiem skierowania wniosku o ukaranie do sądu. Strażnik Państwowej Straży Rybackiej może bowiem nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego, może również ograniczyć się, w przypadku drobnych wykroczeń, do zastosowania środka oddziaływania wychowawczego.

Należy przy tym zaznaczyć, że grzywna jest nakładana mandatem zawsze za zgodą sprawcy (art. 97 § 2 i 3 k.p.w.). W przypadku braku zgody ukaranego na przyjęcie mandatu sprawa jest kierowana na drogę postępowania sądowego (art. 97 § 3 i art. 99 k.p.w.). Natomiast przyjęcie mandatu oznacza dobrowolne poddanie się karze i jednocześnie rezygnację z prawa do sądu oraz z prawa do zaskarżenia mandatu karnego, ponieważ nie przysługuje od niego zwykły środek zaskarżenia (postępowanie mandatowe jest jednoinstancyjne). Celem takiego uregulowania jest dążenie do przyspieszenia i uproszczenia postępowania w sprawach o wykroczenia, co jest niezwykle istotne w przypadku nielegalnego połowu ryb, ze względu na konieczność szybkiej reakcji. W k.p.w. obowiązuje zasada społecznej celowości ścigania. Jeżeli istnieje możliwość osiągnięcia celu, jakim jest skłonienie sprawcy do poszanowania prawa i przestrzegania zasad współżycia społecznego,

co jest najważniejszym celem postępowania w sprawach o wykroczenia, bez prowadzenia postępowania przed sądem, to nie ma potrzeby wdrażania takiego postępowania.

Inna interpretacja przepisów byłaby niezgodna z zasadą oportunistu (celowości karania). W przypadku drobnych wykroczeń, takich np. jak dokonywanie amatorskiego połowu ryb bez posiadania przy sobie karty wędkarskiej (jeżeli osoba połowiąca znajduje się w jej posiadaniu lecz nie ma jej przy sobie), trudno uznać za celowe przekazywanie sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd. Istotny w tym względzie jest fakt, iż postępowanie mandatowe ma na celu usprawienie i odciążenie wymiaru sprawiedliwości. Ponadto ma charakter warunkowy, tzn. uzależnione jest od zgody sprawcy na dobrowolne poddanie się karze. Do sprawcy wykroczenia należy decyzja, czy chce poddać się grzywnie nałożonej w drodze mandatu, czy woli aby jego sprawie nadać normalny bieg sądowy zainicjowany wnioskiem o ukaranie. Sprawca zgadzając się przyjąć mandat dobrowolnie, poddaje się przewidzianej w przepisach karze, czyli w tym przypadku grzywnie, albowiem jest to jedyna kara przewidziana w tym trybie.

Ważne w tej sprawie są również względy praktyczne związane ze znaczną liczbą popełnianych wykroczeń oraz zasadnością stosowania uproszczonego trybu karania za te wykroczenia. Przykładowo, według danych z 2009 r., liczba mandatów karnych nałożonych przez strażników Państwowej Straży Rybackiej wyniosła 12.341, natomiast do sądów przekazano około 500 wniosków o ukaranie.

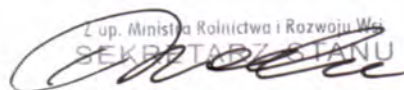
Powyższe wyjaśnienia wskazują zatem na zachowanie przez strażników Państwowej Straży Rybackiej uprawnień do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w ustawie o rybactwie śródlądowym.

Rozpatrując przedmiotowy problem pragnę dodatkowo zasygnalizować konieczność nakładania mandatów przez Państwową Straż Rybacką. Efektywność w zakresie egzekwowania przepisów ustawy można osiągnąć jedynie wtedy, gdy wymierzanie kary za czyny zabronione będzie następować szybko i w prosty sposób. Zwracam zatem uwagę, iż zachowanie bezpieczeństwa w odniesieniu do rybactwa śródlądowego jest możliwe tylko wtedy, gdy wykonywanie uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego będzie przez Państwową Straż Rybacką realizowane.

Rozdzielnik:

1. Pan Robert Kucyk
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Warszawie
05-075 Warszawa-Wesoła, ul. Żółkiewskiego 17
e-mail: komwoj@psr.waw.pl

2. Pan Jerzy Herkeledzis
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka we Wrocławiu
50-951 Wrocław, Pl. Powstańców Warszawy 1
e-mail: j.herkeledzis@duw.pl

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU
Kazimierz Plocke

3. Pan Jarosław Bochocki
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Bydgoszczy
85-620 Bydgoszcz, ul. Wyszyńskiego 54
e-mail: straz.rybacka.bydg@wp.pl
4. Pan Jerzy Mikołajczak,
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Lublinie
20-914 Lublin, ul. Spokojna 9
e-mail: jmikołajczak@lublin.uw.gov.pl
5. Pan Ireneusz Grabka
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Gorzowie
Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Jagiellończyka 8
e-mail: psrgorzow@wp.pl
6. Pan Marian Kobielski
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Łodzi z siedzibą
w Sieradzu,
98-200 Sieradz, Pl. Wojewódzki 3
e-mail: kwpsrlodz@neostrada.pl
7. Pan Łukasz Strzelewicz,
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Krakowie
31-156 Kraków, ul. Basztowa 22
e-mail: psr@malopolska.uw.gov.pl
8. Pani Maria Niedziółka
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Opolu
45-082 Opole, ul. Piastowska 14
e-mail: biuro@psropole.pl
9. Pan Jan Kocur
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Rzeszowie
35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15
e-mail: psr@rzeszow.uw.gov.pl
10. Pan Jerzy Korszuń
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Suwałkach
16-400 Suwałki, ul. Sejneńska 13
e-mail: komwoj@psr.podlasie.pl
11. Pani Idalia Kłosowska
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Gdańsku
80-874 Gdańsk, ul. Na Stoku 50
e-mail: psr@psrgdansk.pl
12. Pan Paweł Zieburą
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Katowicach
40-024 Katowice, Al. Powstańców 41a
e-mail: psr@katowice.uw.gov.pl
13. Pan Artur Pierzak
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Kielcach
25-516 Kielce, Al. IX wieków Kielc 3
e-mail: psrkielce@onet.pl
14. Pan Jan Wiesław Niemyjski
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Olsztynie
10-575 Olsztyn, Al. Marsz. Józefa Piłsudskiego 7/9
e-mail: psr@uw.olsztyn.pl
15. Pan Maciej Piotr
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Poznaniu
60-697 Poznań, ul. Niepodległości 16/18
e-mail: psr@icpnet.pl
16. Pan Zbigniew Gąsowski
Komendant Wojewódzki
Państwowa Straż Rybacka w Szczecinie,
70-502 Szczecin, ul. Wały Chrobrego 4
e-mail: kwpsr@szczecin.uw.gov.pl

Do wiadomości:

1. Pan Andrzej Reguła
Wicewojewoda Podkarpacki
35-959 Rzeszów
skr. poczt. 297

2. Zarząd Główny
Polskiego Związku Wędkarskiego
00-831 Warszawa, ul. Twarda 42
e-mail: zgpzw@zgpzw.pl